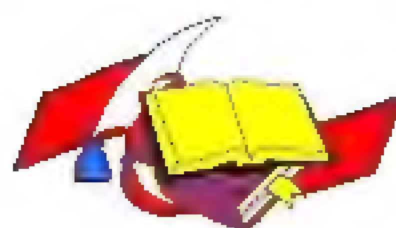
GRIGORE CONSTANTINESCU

BISERICA «SFÂNTA TREIME» BESTELEI –PITESTI–

Redactor / tehnoredactor – GRIGORE CONSTANTINESCU
Lector – EUGENIA CONSTANTINESCU
Imagini: INTERNET
DTP – DAN COTAR
MMXVI

GRIGORE CONSTANTINESCU

BISERICA «SFÂNTA TREIME» BESTELEI – PITEȘTI –

Beştelei – un ctitor de refacere

Asocierea, în denominaţia hramului, a patronimicului „Beştelei" a fost determinată de contribuţia esenţială a comanditarilor restauratori din anul 1732, negustorul piteştean Beştelei fiind principalul „osârduitor" al refacerii bisericii incendiate de către turci, dar şi al „înfrumuseţării cu zugrăveală a sfântului lăcaş". Schitul devenise, la o dată neprecizată documentar, metoc al Mănăstirii «Mihai Vodă» din Bucureşti, care a fost „închinată", în anul 1626, de către Alexandru Vodă Coconul dimpreună „cu toate moşiile sale", inclusiv cele ale schitului piteştean, Mănăstirii «Simonos Petras» de la Muntele Athos. Lipsit de venituri, Schitul Beştelei înregistrează o îndelungată perioadă de decădere economică, cu repercusiuni evidente în prezervarea locaşului de cult, ajuns, în anul 1862, într-o „îngrijorătoare paragină".

Referindu-se la starea precară de conservare a Schitului Beştelei „reparat – potrivit pisaniei din 2 noiembrie 1862 – în zilele luminatului domn Alexandru Ioan Cuza, de către cuviosul arhimandrit Policarp, egumenul Mănăstirii Mihai Vodă", istoricul Grigore Tocilescu menţiona că „biserica are trebuinţă de coperiş, căci plouă înlăuntru şi bolţile ameninţă să cază". Arhimandritul Policarp se înscrie în seria ctitorilor de referinţă, prin amploarea şi rigurozitatea operaţiunilor efectuate vizând consolidarea, precum şi „modernizarea" Bisericii «Sf. Treime»-Beştelei întreprinsă, potrivit aprecierii arhitectei Eugenia Greceanu, „cu temperare şi cu respect mai pronunţat pentru creaţia veacurilor precedente" comparativ cu alte obiective ecleziastice din Piteşti. Amplificarea spaţiului prin adăugarea unui pridvor închis precedat de un vestibul a impus străpungerea zidului exterior vestic realizată printr-o inedită deschidere treflată, portalul vestic originar fiind sacrificat împreună cu pisania bisericii. Pereţii au fost supraînălţaţi cu circa un metru, iar zidul separator dintre naos şi pronaos a fost desfiinţat.

„Armonizarea cu arhitectura anterioară" a obiectivului a constat, printre altele, din îndreptarea ciubucelor care nu erau perfect orizontale, operaţie condiţionată şi de lărgirea ferestrelor. Cornişele clasicizante cu denticuli au înlocuit cornişele originare formate din trei rânduri de cărămidă dispuse în zimţi, iar ciubucele au fost prelungite pe faţadele pridvorului alcătuind un brâu median. Spaţiul pridvorului a fost delimitat de un cafas din lemn cu acces din pronaos, îngustat, ulterior, pe latura vestică, pentru degajarea accesului la scara clopotniţei.

Restaurarea bisericii puternic afectate de devastatorul cutremur din 23 ianuarie 1838 a impus, de asemenea, înlocuirea turlei–clopotniţă din cărămidă distruse de seism cu o clopotniţă din lemn învelită cu tablă, reproducând, ca proporţii, turla originară.

După secularizarea averilor mănăstireşti în anul 1864, Biserica «Sf. Treime»-Beştelei a devenit biserică de mir, schitul, condus de un arhimandrit, încetându-şi existenţa ca instituţie monahală de cult. În 27 februarie 1885, se consemna în «Inventarul bunurilor mişcătoare şi nemişcătoare ale bisericii», starea precară de conservare a ansamblului ecleziastic: „Biserica de zid are turlă de lemn, învelită cu tinichea, zugrăvită, pardosită cu piatră, cu catihumen de blăni şi scară, toate învechite şi în stare proastă, intră ploaia prin acoperiş /.../, o pereche de case jos în curtea bisericii, în stare de ruină, împrejmuirea lipsă.".

Planimetrie şi decoraţie

Biserica «Sf. Treime»-Beştelei se înscrie planimetric în categoria construcţiilor ecleziastice de „tip treflat cu abside laterale şi clopotniţă pe pronaos", absida altarului fiind decroşată, iar pronaosul lărgit prezentând, la vest, un pridvor deschis susţinut pe coloane de calcar. Spaţiul interior al bisericii este compus, potrivit ritualului bizantin, din altar, naos şi pronaos.

Altarul structurat în proscomidiar, la nord, şi diaconicon, la sud, prezintă o absidă semicirculară în interior şi pentagonală în exterior, fiind separat de naos printr-un iconostas de lemn

subdimensionat pe verticală în raport cu arcul triumfal care îl surmontează. Luminarea interiorului altarului este posibilă prin fereastra amplasată pe axul estic al construcţiei, având ancadrament de piatră sculptată în motive ornamentale, la exterior, iar, la interior, glafuri terminate în treflă. O uşă practicată ulterior în zona diaconiconului asigură legătura directă a altarului cu exteriorul.

Naosul este dominat de bolta semisferică a Pantocratorului susţinută, prin intermediul pandantivilor, pe patru arce în plin cintru dispuse în direcţia punctelor cardinale şi descărcate, prin pile de zidărie, la colţuri. Absidele laterale ale naosului sunt acoperite cu semicalote. Interiorul este luminat prin ferestre identice, de factură arhaică, dispuse simetric, practicate în pereţii de nord şi sud. Naosul se separă de pronaos, printr-un arc dublou susţinut pe pilaştri.

Pronaosul – decroşat în exterior în raport cu naosul – era despărţit, anterior, printr-un zid cu deschidere centrală de acces în naos; bolta semisferică a pronaosului se sprijină pe patru arce laterale cu baza în consolă; lumina în interior este asigurată prin două ferestre practicate în pereţii laterali, cu ancadramente sculptate în calcar de Albeşti.

Într-o etapă constructivă ulterioară, plasată cronologic la mijlocul secolului al XIX-lea, pronaosul a fost extins cu un „al doilea pronaos" sau exonartex de dimensiunile 5,60 x 5,10 m, acoperit cu boltă semisferică susţinută pe patru arce descărcate pe pile de zid. În exonartex, a fost construit un cafas – balcon de lemn pentru cor – cu acces plasat pe peretele nordic. Accesul în biserică se efectuează printr-o uşă practicată în peretele vestic, precedată, anterior, de un pridvoraş susţinut pe doi stâlpi. Pronaosul se delimitează de exonartex printr-un zid gros decupat central sub formă de treflă.

În istoria monumentului, perioada anilor 1975–1980 considerată a fi etapa unei restaurări de proporţii a implicat consolidarea, dar şi redimensionarea monumentului, prin edificarea unui pridvor deschis cu balustradă, extins ca plan şi susţinut frontal pe patru stâlpi masivi din calcar de Albeşti uniţi, în partea superioară,

prin arcade în mâner de coş, cu acoperiş realizat în maniera unei bolţi mănăstireşti aplatizate, înălţate central printr-o boltă semisferică. Inspirat din arhitectura bolniţei din incinta Mănăstirii «Negru Vodă» din Câmpulung-Muscel, pridvorul deschis conferă monumentului o proporţionalitate uşor sesizabilă.

Ancadramentele originare bine conservate ale ferestrelor au fost menţinute, cele degradate fiind înlocuite cu „tocuri" din calcar divers ornamentate. Portalul amplasat la accesul în exonartex a fost, de asemenea, recondiţionat.

Accentul vertical al monumentului este subliniat prin turla-clopotniţă de zid refăcută integral, de formă octogonală pe bază pătrată care surmontează pronaosul. A fost restaurată modenatura faţadelor, inclusiv cornişele, paramentul realizându-se în stilul epocii iniţiale. S-au înlăturat tencuielile soclului, precum şi trotuarul de beton, care contraveneau aspectului originar al locaşului de cult.

Decoraţia arhitecturală a paramentului, constând din arcaturi suprapuse panourilor dreptunghiulare de care sunt separate printr-un brâu format din cinci rânduri de ciubuce orizontale, completate de chenarele în acoladă ale ferestrelor cu modenatură diversă: baghete în stil gotic, rozete în motive variate sculptate în partea inferioară a tocurilor laterale, vechiul portal de intrare de pe latura vestică – decoraţie realizată cu o măiestrie remarcabilă, confirmă supoziţia unor istorici ai monumentului religios că lucrările decorative menţionate ar fi fost executate de către meşterul Stoica, autorul sculpturilor de la Conacul Goleştilor [1640] şi Biserica Goleştilor [1646], autorul inspirându-se din repertoriul ornamental al acestor construcţii reprezentative ale arhitecturii naţionale. În ampla decorare a portalului, ancadramentele reproduc motive caracteristice sculpturii în lemn.

Restaurarea iniţiată în anul 1975 de către Direcţia patrimoniului cultural naţional, pe baza planului conceput de arhitecţii Maria şi Alexandru Mulţescu de la Institutul de proiectare Argeş, a fost efectuată cu preocuparea de a se menţine forma existentă a bisericii, nedându-se curs iniţiativei fals „puriste"

susţinute, în principiu, de către arh. Radu Voinaroschi, care, sub pretextul unei restaurări „ştiinţifice" de revenire la o formă iniţială, de altfel, incertă, propunea demolarea pridvorului închis, considerând că el „constituie un dezagreabil obstacol în citirea proporţiilor unui monument într-adevăr valoros.".

Programul iconografic

Ampla acţiune de restaurare şi consolidare, sub raport constructiv, a bisericii a fost corelată cu restaurarea vechii picturi murale şi completarea programului iconografic în spaţiile degradate, operaţiune efectuată în 1987, cu un remarcabil spirit de discernământ, de către profesorul pictor Nicolae Sava din Bucureşti, specialist de notorietate în domeniul restaurării picturii murale bisericeşti.

Pictura murală în frescă executată în 1732 se conservă exclusiv, potrivit sondajelor artistului plastic Traian Trestioreanu, în absidele laterale ale naosului. Operă a „smeritului între zugravi C. Radu", fresca relevă, prin scenele biblice: «Cina cea de Taină», «Iisus la arhiereul Ana», «Răstignirea Domnului», «Punerea în mormânt a Mântuitorului», «Schimbarea la Faţă» sau «Coborârea la iad», calităţi portretistice remarcabile şi o sensibilă armonie cromatică. Pictura murală realizată în ulei, în anii 1862–1864, de Dimitrie Ion din Bucureşti, este, sub raport artistic, de o factură modestă, iar cea ulterioară din pridvor a fost concepută cu preocuparea evidentă de a se corela stilistic şi cromatic cu vechea frescă.

Restaurarea picturii a vizat fresca executată de C. Radu în secolul al XVIII-lea, „spălată" în anul 1838, precum şi pictura murală realizată la mijlocul secolului al XIX-lea, „spălată şi lustruită" în anul 1898.

Caracterizată printr-o monumentalitate evidentă conferită de personajele biblice reprezentate în contextul programului iconografic specific bisericilor de mir ortodoxe, prin expresivitatea figurilor acestora, prin gesturile cu semnificaţii particularizatoare, prin nota

de simplitate a vestimentaţiei şi prin sobrietatea angelică pe care o degajă figurile sfinţilor, servită ideal de un desen sigur, de un decor arhitectural adecvat şi de o paletă de culori armonios concepută, pictura murală creează o atmosferă de religiozitate meditativă, de intensă comuniune spirituală între credincioşii participanţi la oficierea slujbelor cultice.

Desfăşurarea programului iconografic pictat din nou în spaţiul sacru al altarului bisericii constă din reprezentarea, pe boltă, a Maicii Domnului cu Pruncul încadraţi de arhangheli, imaginea lui Dumnezeu Savaot, a proorocilor David şi Solomon, a scenei jertfei lui Cain şi Abel, a lui Avram, iar, pe hemiciclu, sunt imaginaţi arhidiaconii Ştefan şi Laurenţiu, ierarhii: Grigore, Vasile cel Mare, Ioan Gură de Aur şi Nicolae.

Pictura murală a naosului este dominată, pe boltă, de «Iisus Hristos Pantocrator», înconjurat de cete îngereşti şi de medalioane cu mucenici într-un cadru ornamental amplu. Absida nordică prezintă, pe concă, scena «Coborârii la iad», iar în registrul inferior, «Cina cea de taină», «Intrarea în Ierusalim», «Răstignirea Domnului» şi «Punerea în mormânt», precum şi mucenicii: Sebastian, Dimitrie, Gheorghe şi Mercurie. Pe absida sudică, programul iconografic se continuă cu scenele biblice: «Schimbarea la faţă», «Nunta din Cana Galileii», «Rugăciunea din Grădina Ghetsimani», «Ungerea cu mir», «Prinderea lui Iisus», iar, în partea inferioară, «Deissis», mucenicii Teodor Stratilat şi Teodor Tiron. Pe intradosul bolţii spre vest, sunt reprezentaţi martiri în medalioane, iar, pe pilaştri, mucenici, ierarhii Spiridon şi Vasile. Înspre pronaos, o pictură recentă dominată de scena «Botezul Domnului» şi arhanghelii Mihail şi Gavriil. Pe bolta pronaosului, este reprezentată «Maica Domnului Orantă», cu cete îngereşti şi melozi, pe pandantive, iar, pe arce, medalioane cu sfinţi. În partea superioară a peretelui nordic, se reia «Intrarea Domnului în Ierusalim» urmată de un registru cuprinzând scenele: «Marta şi Maria», «Femeia desfrânată spălând picioarele lui Iisus», «Apărarea femeii desfrânate», precum şi un grupaj de sfinte: «Cuvioasa Paraschiva»,

«Sf. Marina», «Sf. Varvara» şi «Sf. Filofteia». Peretele sudic oferă o succesiune de scene: «Naşterea Domnului», «Buna Vestire», «Tăierea pruncilor», «Fuga în Egipt», dar şi reprezentări ale sfinţilor: «Sf. Ierarh Nicolae», «Sf. Împăraţi Constantin şi Elena», «Sf. Ioan Botezătorul».

În exonartex, pe boltă, «Cina de la Mamvri» este încadrată de cete îngereşti, iar sfinţii melozi «Andrei Criteanul», «Teodor Studitul» împodobesc pandantivele; scenele inspirate din viaţa Maicii Domnului: «Naşterea Maicii Domnului», «Intrarea Maicii Domnului în biserică», «Întâlnirea Maicii Domnului cu Elisabeta» şi altele se continuă, la nord, cu sfintele cuvioase: Nimfodora, Mitrodora şi Teodora, iar, la sud, cu sfinţii cuvioşi: Anatolie, Iosif, Ioan, Simeon. Pridvorul este dominat, pe boltă, de «Iisus Emanuel» în ambianţa unor scene inspirate din «Imnul acatist al Maicii Domnului» şi «Scara» lui Ioan Scărarul. «Judecata de Apoi» completează programul iconografic al acestui spaţiu sacru.

Patrimoniul cultural

Inventarierea „bunurilor mişcătoare şi nemişcătoare ale Bisericii Sf. Troiţă", operaţiune efectuată la 27 februarie 1885 şi determinată de schimbarea paracliserului bisericii, Petre Gheorghiescu, cu preotul Gheorghe Miclescu, preciza „zestrea" mobilă a sfântului locaş din Scorobaia: „două clopote, un policandru de aramă ruinat, 10 candele de argint în stare de ruină; un potir, un disc, o stea, o linguriţă, toate de argint, poleite cu aur şi o copie de fier, bune; două cruci de argint, două cădelniţe – una de argint, una de alamă, două tăvi uzate, două icoane îmbrăcate cu argint; 10 icoane împărăteşti mari şi bune, 12 prăznicare, 12 minee vechi, o evanghelie, un molitvelnic, 2 apostoli, 2 trioade, 2 liturghiere, 1 ceaslov mare, o psaltire, o cazanie – vechi şi uzate; 4 rânduri veşminte preoţeşti – vechi şi uzate, 5 procoveţe uzate, 1 stihar diaconesc uzat" – un inventar impresionant pentru o biserică de la sfârşitul secolului al XIX-lea.

În patrimoniul cultural actual al bisericii, se conservă obiecte de cult şi cărţi ritualice de o importanţă incontestabilă pentru istoria monumentului religios din Piteşti. Astfel, icoana de lemn îmbrăcată în argint înfăţişând «Sf. Treime», cu dimensiunile de 30,5/24 cm, este datată şi semnată în câmpul inferior al piesei: „1807, Pandeleimon zograf, mai 15" – element informaţional, care, corelat cu inscripţia de pe zidul absidei naosului, în stânga ferestrei, deasupra stranelor, databilă 1807, deşi este considerabil deteriorată: „Pandel(eimon) /…ot…/ smeriţi între zo[gra]fi", confirmă participarea zugravului Pandeleimon la realizarea picturii murale a bisericii la începutul secolului al XIX-lea.

O piatră de mormânt datând din 1828, cu dimensiunile de 160/70 cm, amplasată în vechiul pronaos, este inscripţionată cu litere chirilice excizate: „Aci suptŭ această piiatră să o/dihnescu oasele răposaţi/lor robilor lu D(u)mnez(eu) Tranda/fil care dîndu-şi opştescul / sfî<r>şit la anu 1828, înpreună fiind ră/posaţi: Profil ?, Anghelina, / Iamandi, Dumitrie, Costandin, / Leţu ?, / Gheorghie, Spirea, Theodora, / Ecaterina, Zanfira, Ecaterina, / Ioan, Petre, Maria / şi cu tot neamu lor.".

Pe latura vestică a zidului de incintă, în interior, lângă accesul secundar, este încastrată, o cruce funerară de piatră, cu dimensiunile de 113/46 cm, datând din 7322 [1813 septembrie 1 – 1814 august 31], cu următorul text excizat, referitor la un călugăr slujitor al Schitului Beştelei: „Pomene/şte, D(oa)mne, Ionichie / monahŭ; / 7322.".

Ansamblul pictural mural al locaşului de cult a fost îmbogăţit prin excepţionalele icoane mobile: «Sf. Mina», «Înălţarea Sf. Cruci», «Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul» ş. a., pictate pe lemn de către fiul zugravului piteştean Petre Gheaţă, renumitul pictor bisericesc Ilie Petrescu [1836–1889], cunoscut sub numele de Ilie zugravul, staroste al breslei zugravilor din oraş, şcolit în arta picturii murale, el însuşi dascăl de „şcoală de zugrăvie" la Piteşti, tatăl artistului plastic Costin Petrescu, autorul celebrei compoziţii «Marea frescă a neamului» de la Ateneul român din Bucureşti.

În zona de vest a incintei, este amplasată **Casa parohială** – edificată din cărămidă, la începutul secolului al XIX-lea, pe un plan rectangular format din trei camere cu acces direct dintr-un hol dispus central de-a lungul faţadei principale a clădirii. Funcţionalitatea iniţială destinată casei a fost de locuinţă a familiei preotului, iar, ulterior, ca sediu al Şcolii de cântăreţi bisericeşti, incluzând şi o bibliotecă religioasă pentru uzul cursanţilor.

Zidul incintei – de o masivitate impresionantă, a fost construit, în anii 1982–1985, din cărămidă în alternanţă cu piatră de râu, având firide practicate în grosimea zidului şi acoperiş de ţiglă glazurată cu olane; accesul se asigură pe o poartă masivă sculptată în lemn amplasată pe latura nordică a incintei, conturându-se, astfel, imaginea unei împrejmuiri fortificate specifice etapei de început a aşezământului religios. În zid, au fost încastrate unele cruci de piatră recuperate din vechiul cimitir al oraşului de pe Scorobaia – actuala stradă Exerciţiu – în perimetrul căruia a fost edificată Biserica «Sfânta Treime».

Slujitori ai locaşului de cult

În «Catagrafia Eparhiei Argeş la 1824», se specifica referitor la „Biserica Sf. Troiţă” din oraşul Piteşti: „De zid. Pe moşia oraşului făcută de vistierul Ianache. Preoţi: Matei Geambaşu, Gheorghie (sin popa Costandin Cioranu, 35 ani), Matei (sin popa Manea Borlescul, 30 ani). Diacon: Hrizea, zapciu preoţesc” (în ms. 3.525, este citat ca preot, de 30 ani). În anul 1808, se menţiona despre „Schitul Beştelei, metoh m-rii Mihai vodă, dar cu enorie, biserică de lemn. Monahi: Chesarie igumen. Preoţi de mir: Nicolae, Mihaiu.”.

În anul 1925, când devenise biserică parohială, preotul Dumitru Georgian avea să intre în istoria orală a monumentului, potrivit

informaţiei parohului actual al bisericii, preotul Cornel Ilie, printr-o revelaţie impresionantă: într-o noapte, a visat pe Maica Domnului care l-a îndemnat să caute în podul bisericii o icoană uitată acolo în timpul unei refaceri a construcţiei. Icoana cu chipul Maicii Domnului, icoană făcătoare de minuni, a fost descoperită printre diverse lucruri vechi, restaurată, îmbrăcată în argint şi expusă la loc de cinste în locaşul de cult, devenind „cel mai de preţ obiect al bisericii". Existenţa unui monument se asociază, întotdeauna şi pretutindeni, cu vrerea şi cu puterea ctitoricească a unor oameni pasionaţi, cu forţă materială, dar, mai ales, morală, decişi să învingă greutăţile inerente ale demersului lor conştient pentru dăinuirea unor creaţii care fac parte integrantă din însăşi fiinţa spirituală a neamului românesc. Un asemenea osârduitor pe tărâmul atât de fascinant, dar, în acelaşi timp, atât de solicitant al păstrării pentru viitorime a sfântului locaş din Piteşti s-a dovedit a fi prin excelenţă preotul Ion Teodorescu, parohul bisericii, care, într-un moment de cumpănă pentru însăşi existenţa monumentului, a continuat, cu eforturi demne de admiraţie, lucrările de restaurare abandonate, nu din vina lor, în 1975, de către specialiştii Direcţiei patrimoniului cultural naţional, salvând, astfel, de la o distrugere iminentă o capodoperă a arhitecturii religioase din România.

Revelarea cu devoţiune a învăţăturilor moral-religioase ale credinţei strămoşeşti în rândul enoriaşilor Bisericii «Sf. Treime»-Beştelei este oficiată cu har duhovnicesc de către slujitorii sfântului altar, vocaţie generată şi de remarcabila lor formare intelectuală, însemn providenţial că biserica va dăinui peste veacuri în conştiinţa contemporană în ciuda vicisitudinilor acestor vremuri înveninate pe plan spiritual, prin diversele concepţii antireligioase promovate de cei fără credinţă în Dumnezeu.

Bibliografie selectivă

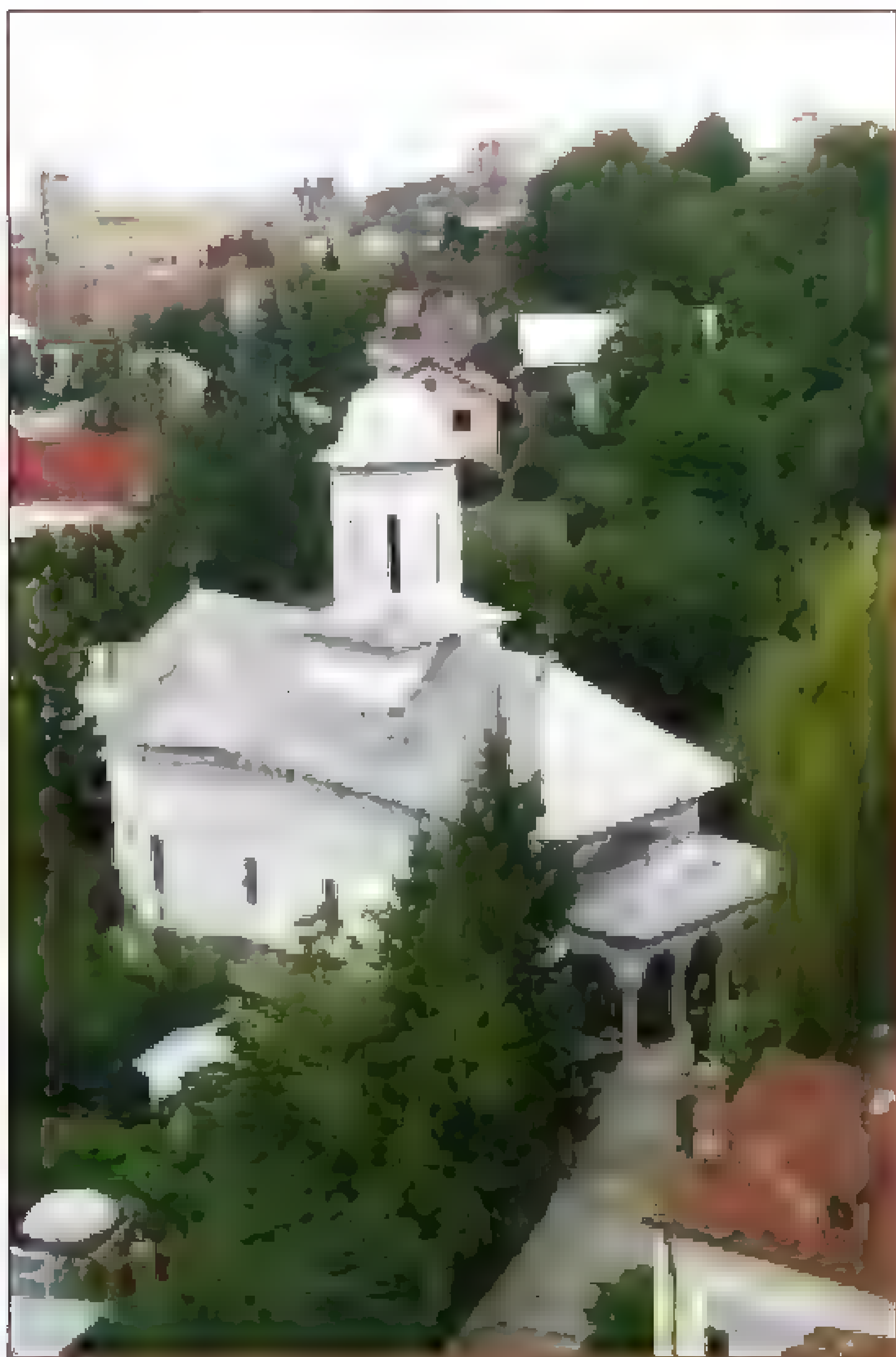
Administraţiunea Cassei Bisericii, *Anuar 1909*, Bucureşti, 1909; *** - *Anuarul Eparhiei Argeşului*, Piteşti, 1940; Bălan Constantin – *Inscripţii medievale şi din epoca modernă a României. Judeţul istoric Argeş (sec. XIV-1948)*, Bucureşti, 1994; Bobancu Tatiana – *Album religios. Bisericile din oraşul Piteşti cu un mic istoric*, Piteşti, 1933; Branişte M. Marin, Diaconescu Ilie – *Pisanii, însemnări şi manuscrise din vechile biserici ale oraşului Piteşti*, în „Mitropolia Olteniei" [MO], XXIII (1971), nr. 1-2; Constantinescu Grigore – *Biserica „Sf. Treime-Beştelei" din Piteşti*, în „Lumină lină", an V [1994], nr. 3; *** – *Eparhia Rîmnicului şi Argeşului, monografie*, Rîmnicu Vîlcea, 1976; Greceanu Eugenia – *Ansamblul urban medieval Piteşti*, Bucureşti, 1982; Ionaşcu I. – *Catagrafia eparhiei Argeş la 1824, cu prefaţă, indice şi o hartă*, Bucureşti, 1942; Mavrodin Teodor – *Episcopia Argeşului. 1793-1949*, Piteşti, 2005; Odobescu Alexandru – *Beşteleiul*, în „Columna lui Traian", Bucureşti, 1873; Simionescu Petre – *Contribuţii la studiul monumentului Beştelei din Piteşti*, în „Revista muzeelor şi monumentelor. Monumente istorice şi de artă" [RMM.MIA], an XVIII [1987], nr. 1; Stoicescu Nicolae – *Bibliografia localităţilor şi monumentelor feudale din România. I – Ţara Românească (Muntenia, Oltenia şi Dobrogea)*, vol. 2: M-Z, (Craiova), 1970; Uriţescu Grigore – *Schitul Trivalea din Piteşti*, MO, XVII [1965], nr. 3-4; Voinaroschi Radu – *Ce să se ştie despre Biserica Sf. Treime-Beştelei*, RMM.MIA, nr. 2/1976.

IMAGINI

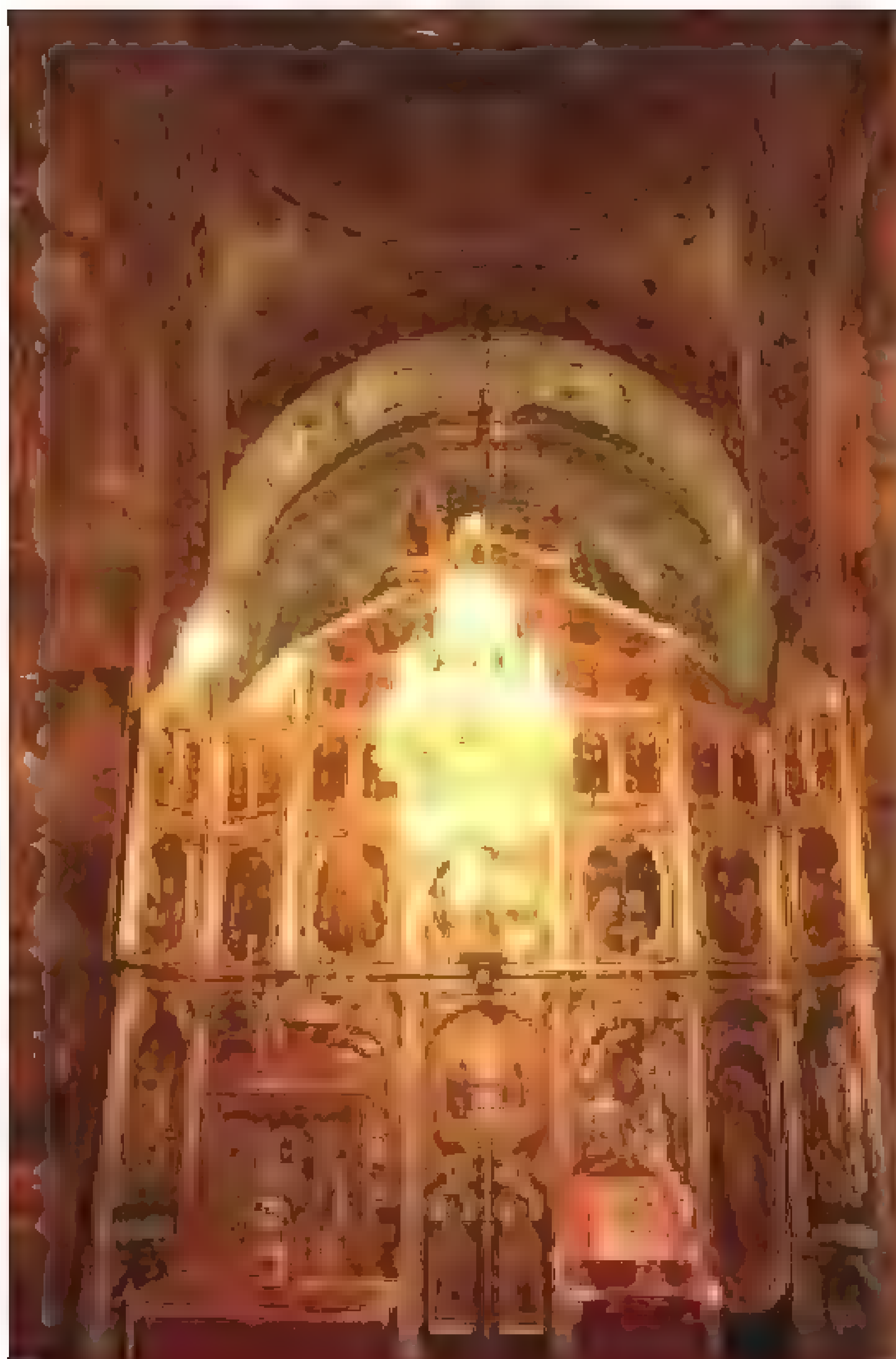

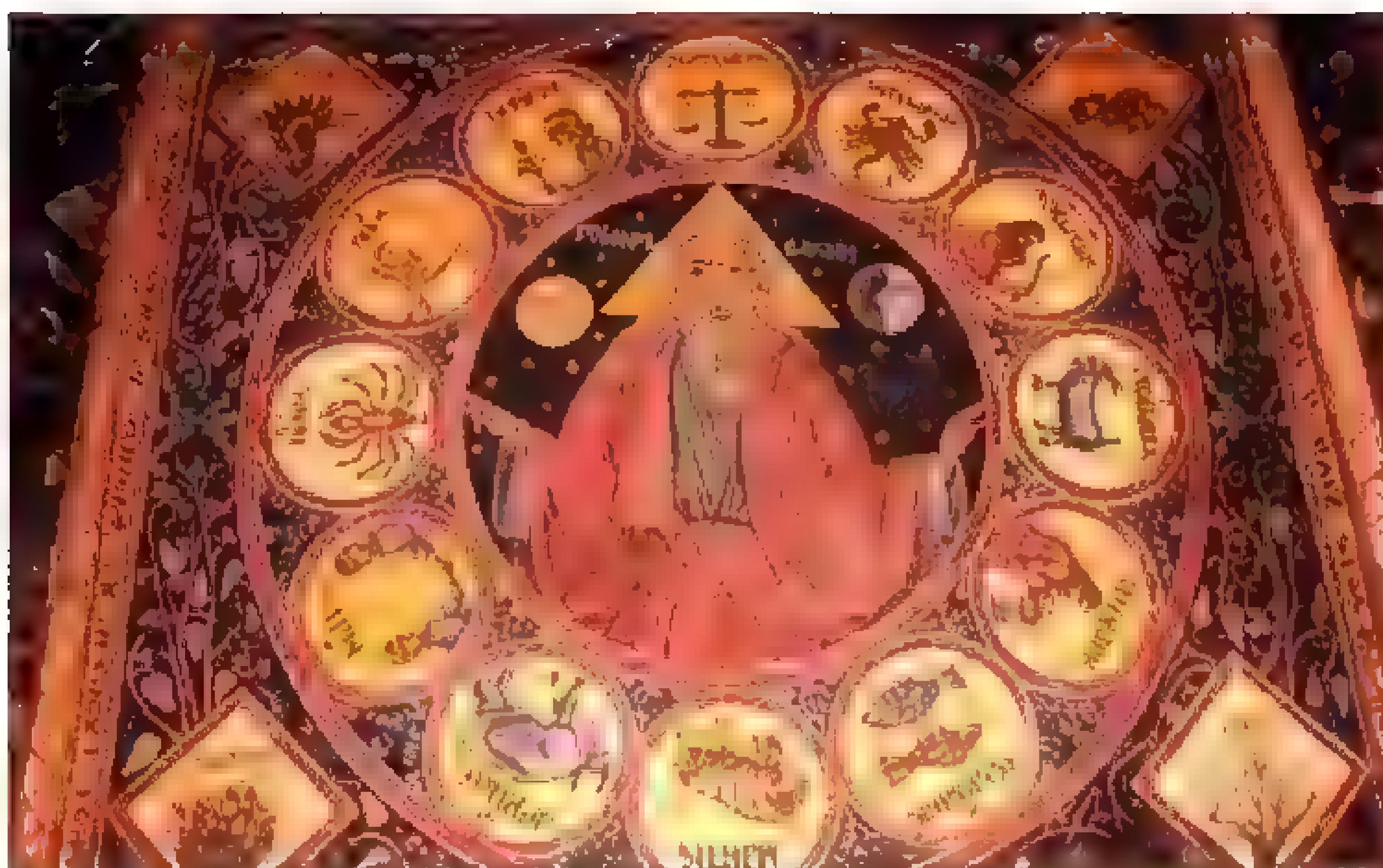

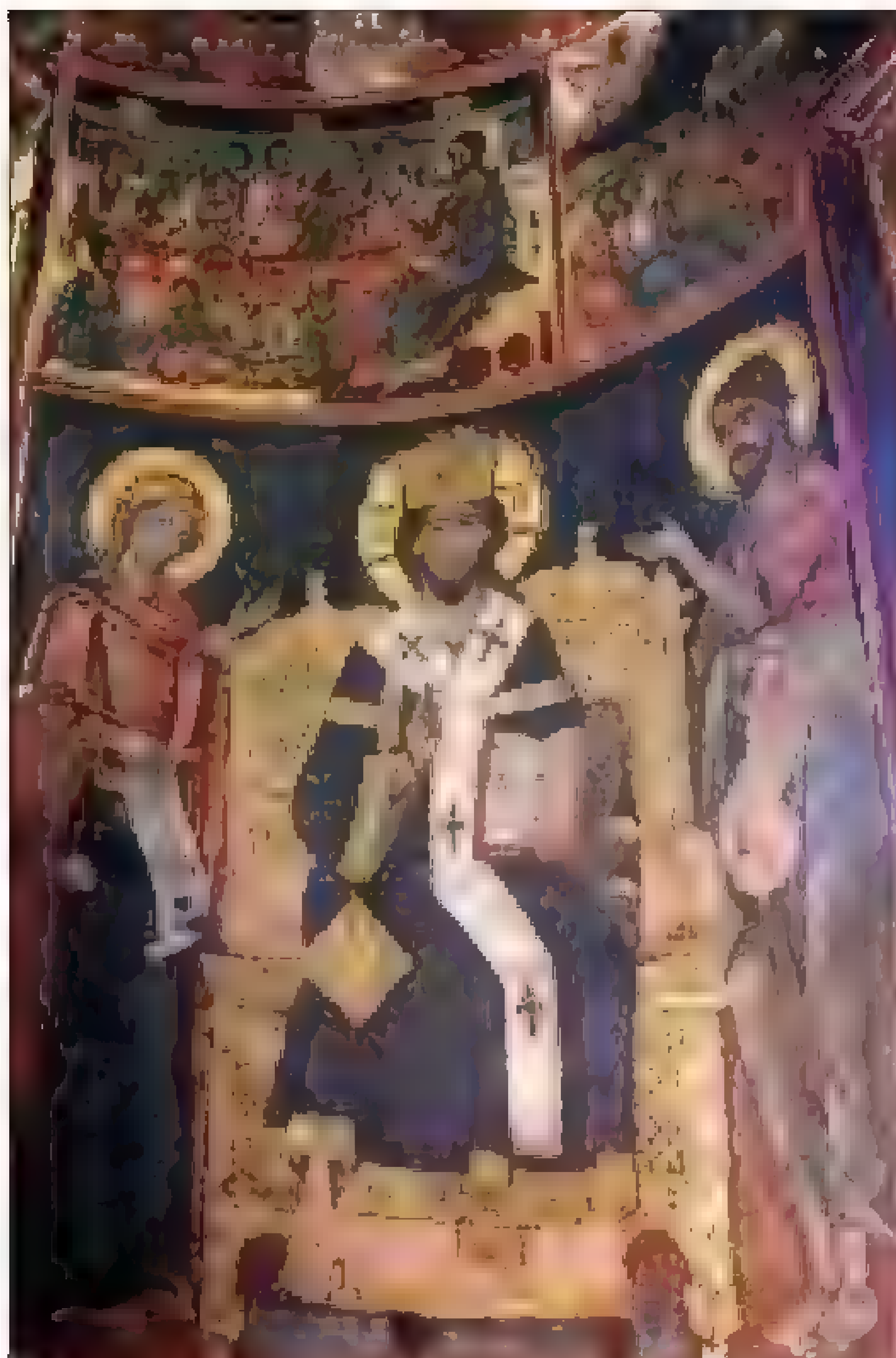

SUMAR

DE ACELAŞI AUTOR:

au apărut:

- **Confesiuni literare**, Bucureşti, 2003• 252 p.
- **Destine literare**, Piteşti, 1999• 226 p.
- **Evocări literare**, Piteşti, 2014• 328 p.
- **Solilocvii. Reflecţii lapidare**, Piteşti, 2004• 106 p.
- **Stanţe din circumstanţe. Epigrame**, Piteşti, 2005• 108 p.
- **Rezistenţa armată anticomunistă de pe versanţii sudici ai Munţilor Făgăraş**, Piteşti, 2006• 264 p.
- **Epopeea Rezistenţei anticomuniste din Poenărei**, Piteşti, 2009• 152 p.
- **Argeşul monumental. Enciclopedie patrimonială**, Piteşti, 2011• 560 p.
- **Argeş. Dicţionar etnocultural**, Piteşti, 2006• 318 p.
- **Monumente memoriale din Argeş.Cruci de piatră**, Piteşti, 1999• 328 p.
- **Ceramica din Argeş-Muscel**, Piteşti, 2001• 230 p.
- **Civilizaţia pietrei areal etnocultural Argeş-Muscel**, Piteşti, 2008• 272 p.
- **Corbi-Muscel. Monografie etnoculturală**, Piteşti, 2006• 176 p.
- **Poenărei-Muscel. Monografie etnoculturală**, Piteşti, 2008• 320 p.
- **Câmpulung-Muscel. Ansamblul medieval-modern**, Piteşti, 2013• 320 p.
- **Curtea de Argeş. Ansamblul medieval-modern**, Piteşti, 2013• 208 p.
- **Piteşti. Ansamblul medieval-modern**, Piteşti, 2013• 280 p.
- **Argeşul artistic**, Piteşti, 2014• 320 p.
- **Portrete-pirogravură-panseuri**, Piteşti, 2014• 180 p.

în colaborare:

- **Glosar arealul etnocultural Argeş-Muscel**, Piteşti, 2013.
- **Argeş. Ghid turistic al judeţului**, Bucureşti, 1978.
- **Argeş. Cartea eroilor**, Piteşti, 1984 – redactor.
- **Mioveni. Paşi în timp**, Piteşti, 2007.
- **Stâlpeni-Argeş-România. Carte de identitate europeană**, Piteşti, 2009.

